

HEYDƏR ƏLİYEV İRSİ VƏ MÜASİR AZƏRBAYCAN GƏNCLİYİ

Sultanəli Qurbanov
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
Sultanani.qurbanov@adpu.edu.az

Eldar Muxtarlı
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
muxtarli1973@mail.ru

Telman Tağıyev
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
Taqiyevtelman59@gmail.com

Açar sözlər: Heydər Əliyev, İlham Əliyev, idman, gənclər, idman kompleksləri

H.Əliyev ölkə rəhbəri kimi fəaliyyətə qayıtdığı ilk dövürlərdən gənclərin himayədarı olaraq yeni nəsilin yetişdirilməsini dövlət və cəmiyyətin mühüm vəzifəsi hesab edirdi. Ümimilli Lider gənclərin idmanla məşğul olmasını da vacib məsələlərdən biri hesab edirdi. Naxçıvan, Gəncə, Şəki, Quba, Şamaxı, Lənkaran, Masallı, Qazax, Bərdə və o cümlədən Bakı və Apşeron qəsəbələrində Olimpiya İdman Kompleksləri tikilib istifadəyə verilmişdir. Hətta Azərbaycanın cəbhə xəttlərinin bir neçə kilometrliyində idman sarayları tikilib idmançıların istifadəsinə verilmişdir. Heydər Əliyevin davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin dövlət başçısı olduğu dövürdən etibarən ölkədə idmanın inkişafı yeni mərhələyə qədəm qoydu. Azərbaycan bütün sahələrində olduğu kimi, idman və Olimpiya hərəkəti sahəsində də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin iradəsi və diqqəti respublikamıza yeni nailiyyətlər, nəticələr və uğurlar gətirir.

НАСЛЕДИЕ ГЕЙДАРА АЛИЕВА И СОВРЕМЕННАЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКАЯ МОЛОДЕЖЬ

Султанали Гурбанов
Эльдар Мухтарлы
Тельман Тагиев

Ключевые слова: Гейдар Алиев, Ильхам Алиев, спорт, молодежь, спортивные комплексы

Г.Алиев с первых дней своего возвращения к работе во главе страны, в считал воспитание подрастающего поколения важной задачей

государства и общества. Одним из важных вопросов Общенациональный Лидер назвал привлечение молодежи к занятиям спортом. Были построены олимпийские спортивные комплексы в Нахчыване, Гяндже, Шеки, Губе, Шамахе, Лянкяране, Масаллы, Газахе, Барде, а также поселках Баку и Апишерон. В нескольких километрах от линии фронта в Азербайджане построены и сданы в пользование спортсменам дворцы спорта. Развитие спорта в стране продолжалось тех пор, как Президент Азербайджанской Республики Ильхам Алиев стал главой государства. Как и во всех сферах Азербайджана, в области спорта и олимпийского движения воля и внимание Президента Азербайджанской Республики господина Ильхама Алиева приносят нашей республике новые достижения, результаты и успехи.

HEYDAR ALIYEV'S HERITAGE AND MODERN AZERBAIJAN YOUTH

*Sultanali Gurbanov
Eldar Mukhtarli
Telman Tagiyev*

Key words: Heydar Aliyev, Ilham Aliyev, sports, youth, sports complexes
From the first days of his return to work at the head of the country, H. Aliyev considered the upbringing of the younger generation an important task of the state and society. One of the important issues, the National Leader called the involvement of young people in sports. Olympic sports complexes were built in Nakhchivan, Ganja, Sheki, Guba, Shamakhi, Lankaran, Masalli, Gazakh, Barda, as well as the settlements of Baku and Absheron. Sports palaces have been built and handed over to athletes a few kilometers from the front line in Azerbaijan. The development of sports in the country has continued since the President of the Republic of Azerbaijan Ilham Aliyev became the head of state. As in all areas of Azerbaijan, in the field of sports and the Olympic movement, the will and attention of the President of the Republic of Azerbaijan, Mr. Ilham Aliyev, bring new achievements, results and successes to our republic.

“Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi haqqında” 18.10.1991-ci il tarixli Konstitusiya Aktının qəbul edilməsi ilə Azərbaycan tarixində yeni müstəqil inkişaf dövrü başlandı. Bu Azərbaycan xalqının 71-il intizarla gözlədiyi tarixi bir hadisə idi. Azərbaycan qısa müddətdə dünya birliyi və BMT tərəfindən tanınaraq beynəlxalq hüququn subyektinə çevrildi.

Heydər Əliyev ölkə rəhbəri kimi fəaliyyətə qayıtdığı ilk dövürlərdən gənclərin himayədarı olaraq yeni nəsilin yetişdirilməsini dövlət və cəmiyyətin

mühüm vəzifəsi hesab edirdi. Ümummilli Lider gənclərin ictimai həyatında aktivləşməsi və idarəçiliyə cəlb olunması ilə yanaşı gənclərin idmanla məşğul olmasını da vacib məsələlərdən biri hesab edirdi. Diqqətli bir məqamı nəzərə alsaq, aydın olur ki, yalnız iki halda Azərbaycanın Dövlət Himni səslənə və bayrağı qaldırıla bilər.

1. Azərbaycan dövlət başçısının hər hansı xarici ölkəyə səfəri zamanı;

2. İdmançılarımızın beynəlxalq, Avropa, Dünya və Olimpiya yarışlarında qələbə qazanması nəticəsində.

H.Əliyev 1994-cü ildə Azərbaycanın Milli Olimpiya Komitəsinin fəaliyyəti ilə tanış olmaq üçün Bakıya gələn Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin prezidenti Xuan Antonio Samaranç və Avropa Olimpiya Komitəsinin prezidentini qəbul etmişdir. Qəbul zamanı Azərbaycan Olimpiya hərəkətinin vəziyyəti, inkişafı və perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılmışdır.

1994-cü ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin fərmanı ilə Azərbaycanda Gənclər və İdman Nazirliyi yaradıldı. Ümummilli Lider Azərbaycanın hər yerində idmanla məşğul olmaq üçün müasir tələblərə cavab verən idman saraylarının və stadionlarının tikilib gənclərin istifadəsinə verilməsi infrastrukturunun formalaşdırılmasını müəyyənləşdirmişdir. İdmançıların fəaliyyətini və uğurlarını həvəsləndirmək məqsədilə 05.03.1995-ci il tarixində Prezidentin Fərmanı ilə Azərbaycan Prezidenti yanında İdman Fondu yaradıldı.

1996-cı ildə ilk dəfə Azərbaycan müstəqil dövlət kimi Atlantada keçirilən XXVI Yay Olimpiya oyunlarına 23 - idmançı ilə qatıldı. Gənclərin idmana cəlb olunması üçün Bakıda və Azərbaycanın rayonlarında Olimpiya İdman kompleksləri tikilərək istifadəyə verildi.

1999-cu ildə yeniyetmələr arasında boks üzrə Avropa çempionatı ilk dəfə olaraq Azərbaycanda keçirildi. 2001-ci ildə boks üzrə Dünya çempionatında Azərbaycanda təşkil olundu.

1997-ci ildə Azərbaycanda “Bədən tərbiyəsi və idman haqqında” qanun qəbul edildi. Bu qanun Azərbaycanda qeyri Olimpiya idman növlərinin inkişafı məqsədilə təsdiq edildi. [1.səh 4-10-15]

1998-ci ildə Azərbaycan Yaponiyanın Naqano şəhərində keçirilən XVIII Qış Olimpiya oyunlarına 5-idmançı ilə qatıldı. Bununla belə Azərbaycan həmçinin 2002-ci ildə ABŞ, 2006-cı ildə İtaliya və 2010-cu ildə isə Kanadada keçirilən Qış Olimpiya oyunlarında iştirak etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 2005-ci il 4-mart tarixli sərəncamı ilə “Bədən tərbiyəsi və idman günü” təsis edilmişdir. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin göstərişi sayəsində Tofiq Bəhrəmov adına Respublika stadionuna dövlət büdcəsindən vəsait ayrılmış, təmir və bərpa edilərək beynəlxalq standartlara uyğunlaşmışdır. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə dünya standartlarına cavab verən Mingəçevir avarçəkmə bazası

təmir edilərək yenidən idmançıların ixtiyarına verilmişdir. Ulu öndər Heydər Əliyevin idman sahəsində həyata keçirdiyi siyasət mühüm mərhələyə qədəm qoydu. Uğurlara imza atan İlham Əliyevin Milli Olimpiya komitəsinin prezidenti seçilməsi Azərbaycan İdmanının həyatında mühüm və əlamətdar hadisə kimi tarixə yazıldı. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin respublikada idmanın inkişafı ilə bağlı ideyalarının daha sürətlə gerçəkləşməsinə təmin etmiş və idman sahəsində böyük imkanlar yaratmışdır.

Artıq 1998-ci ilin yayında İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Azərbaycanda ilk dəfə Yeniyetmələrin Respublika Oyunları keçirildi. Ölkənin bütün regionlarından minlərlə yeniyetmə idman yarışlarına cəlb olundu. İdman həyat və dünya haqqında ilkin təsəvvürləri formalaşdıran ən gözəl vasitədir. İdmanda müasir Azərbaycan xalqı üçün vacib olan keyfiyyətin, dəyərlərin, imkanların bərabərliyi, uğurların qazanılması, birincilik uğrunda mübarizədə qalib olmaq bacarığını formalaşdırmaq kimi qabiliyyətlər özünü biruzə verir [2.səh 114-117].

Gənc idmançıların idman zallarında, stadionlarda, meydançalarda aldıkları təlimlər, məşqlər, vərdişlər həyatda həmişə yardımçı olur. İdman insanda gücünə arxalanma, komanda yoldaşına yardım və ən başlıcası vətənpərvərlik kimi qabiliyyətləri formalaşdırır. İdman gənclərdə bacarığı, çevikliyi, işgüzarlığa və iradəliyi öyrədir. Milli Olimpiya Komitəsi tərəfindən Respublika, Beynəlxalq, Avropa və Dünya yarışlarında qələbə qazanan yeniyetmə və gənc idmançılarımızın layiqincə mükafatlandırılması yeniyetmə, gənclərə göstərilən qayğının aşkar, aydın nümunəsidir. Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin Prezidenti Jak Roq Azərbaycan Milli Olimpiya Komitəsinin fəaliyyətini dəfələrlə yüksək qiymətləndirib.

Yeniyetmələr arasında idmanın inkişafı və təbliği istiqamətində Milli Olimpiya Komitəsinin irəli atdığı addım Yeniyetmələrin Respublika Oyunlarının təşkili və keçirilməsində çoxplanlı işlər gördü. Azərbaycanın yeniyetmə idmançılarının müxtəlif beynəlxalq yarışlara göndərilməsi, Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin, Avropa Olimpiya Komitəsinin himayəsi altında keçirilən böyük idman tədbirlərində iştirakı təmin olundu. Eyni zamanda, Azərbaycanda yeniyetmələr arasında qitə və dünya miqyaslı yarışların təşkili və keçirilməsi sahəsində işlər həyata keçirildi. Azərbaycanda dəfələrlə Yeniyetmələrin Respublika Oyunları keçirilmişdir.

2000-ci ildən keçirilən Sidney Olimpiyadasında Azərbaycan 2-qızıl, 1-bürünc medal qazanmaqla yarışda uğur qazanmışdır. Heydər Əliyevin davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin dövlət başçısı olduğu dövrdən etibarən ölkədə idmanın inkişafı yeni mərhələyə qədəm qoydu [3.səh 161-163].

2005-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev "Azərbaycan Gəncliyi Dövlət Proqramı" adlı sənədi imzalanıb. Proqramda gənclərin hüquq pozuntuları, alkaqol, narkomaniya kimi zərərli vərdişlərin

qarşısı alınması, gənclərin sağlamlığının qorunması sahəsində tədbirlərin həyata keçirilməsi, kütləvi bədən tərbiyəsi və idman tədbirlərinin inkişaf etdirilməsi, ictimai-siyasi həyatda uşaqların, gənclərin fəal iştirakı üzrə təşkilatların formalaşması və inkişafı üçün şəraitin yaradılması kimi vəzifələr daxil edilib. Dövlət başçısının fərmanı ilə 2006-cı ildə yenidən Gənclər və İdman Nazirliyi yaradılaraq gənclər və idman işlərini aparan icra orqanları qarşısında yeni vəzifələr tədbiq etdi. Bununla belə Azərbaycanda 2-Fevral Gənclər günü ilə bağlı hər il tədbirlərin təşkil olunması, təhsil, idman və s. sahələrdə naliyyətlər əldə etmiş gənclərin mükafatlarla təltif edilməsi, gənclər tərəfindən işlənib hazırlanan lahiyələrin maliyyələşdirilməsi, bacarıqlı və istedadlı gənclərin beynəlxalq müsabiqələrdə, tələbə-elmikonfranslar və seminarlarda iştirakının təmin edilməsi, müxtəlif idman, elim sahəsində olimpiyadalar və yarışların keçirilməsi, nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən 2007-ci il “Gənclər ili” elan edildi. Dövlət başçısı Azərbaycan gəncliyinin sağlam ruhda inkişaf etməsinə, savadına, bilik və bacarığına böyük inamla yanaşdığını daim ifadə edib. Xüsusilə qeyd etmək lazımdır ki, Naxçıvan, Gəncə, Şəki, Quba, Şamaxı, Lənkaran, Masallı, Qazax, Bərdə və o cümlədən Bakı və Apşeron qəsəbələrində Olimpiya İdman Kompleksləri tikilib istifadəyə verilmişdir. Hətta Azərbaycanın cəbhə xəttlərinin bir neçə kilometrliyində idman sarayları tikilib idmançıların istifadəsinə verilmişdir[4.səh 134-137].

Azərbaycanın qısa müddətdə əldə etdiyi naliyyətlər Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin və Avropa Olimpiya Komitəsinin rəhbərliklərinin daimi diqqətində olmuşdur. Beynəlxalq idman təşkilatlarının istəyi ilə Azərbaycanda dəfələrlə Olimpiya lisenziyalı beynəlxalq, Dünya və Avropa çempionatları keçirilmişdir. Bununla belə Azərbaycanın güclü bir idman ölkəsi olduğu bir daha təsdiqini tapdı. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanda keçirilən Avropa, Dünya çempionatları silsilə xarakteri daşıyır. Hər il müxtəlif idman yarışları, gimnastika, bədii gimnastika, taekvando, güləş, boks, cüdo, karate və s. Olimpiya növlərinin, Dünya və Avropa çempionatlarının məhz Azərbaycanda keçirilməsi bir daha ölkəmizin inkişaf etmiş bir dövlət olmasını sübut edir. Hər sahədə olduğu kimi, idman sahəsində Azərbaycan Respublikası böyük bir rəmz simvolu qazanmışdır.

İdman eyni zamanda, həqiqətən, hər xalqın, millətin başqa xalqlar içərisində şöhrətini yüksəldən sahələrdən biridir. Azərbaycan müstəqil dövlətdir. Azərbaycanı müstəqil dövlət kimi bütün dünyada tanıyırlar və hər yerdə bilirlər ki, Azərbaycan nəyə qadirdir və nədən ibarətdir. Bunu biz çox vasitələrlə edirik. Bu vasitələrdən biri bizim mədəniyyətimizdir. Məsələn, bizim musiqimiz, ədəbiyyatımız, teatrımız, mahnılarımız və idman sahəsində qazanılan naliyyətlərimiz dünyaya bizi tanıdmışdır.

Bu gün Azərbaycanda idman sahəsi müəyyən bir üstünlük təşkil edir. Azərbaycan Respublikası güclü bir idman ölkəsi kimi tanınır. Azərbaycanın idman istiqamətində araşdırmalarından məlum olur ki, idman və mədəniyyət, idman və cəmiyyət, idman və gənclik, idman və inkişafməsələləri qarşılıqlı vəhdətdədir. Bu da Azərbaycan respublikasının, dövlətinin idman sahəsində görülən işlərinin əsas qollarından birini təşkil edir. Azərbaycan Respublikasında son illərdə qazanılan idman və Olimpiya hərəkəti istiqamətindəki uğurları, digər dövlətlərə nümunə olaraq təcrübədə sübut edir[5.səh -2].

Bu gün ölkəmizdə idman çox böyük sürətlə inkişaf etməkdədir. Ümumiyyətlə, Azərbaycan idmanına göstərilən diqqət və qayğı, Respublikanın demək olar ki, bütün idman qurğularının tikilməsi, idmanın geniş vüsətlə inkişafı Azərbaycanın dahi lideri Heydər Əliyev və onun davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin adı ilə bağlıdır.

Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev kimi böyük şəxsiyyətlərin fəaliyyətinin araşdırılması illər, bəlkə də onilliklər tələb edir, amma əlbəttə ki, hamını eyni dərəcədə xəbərdar olduğu çox adi bir həqiqət də var. Liderimiz Heydər Əliyev Azərbaycan xalqı üçün tarixin bəxş etdiyi misilsiz bir şəxsiyyət idi və hamı onun nə dərəcədə qiymətli olduğunu çox gözəl bilirdi.

Respublikamızda bədən tərbiyəsi və idmanın inkişafı habelə, bütün idman növləri üzrə müstəqilliyimiz dövründə qazanılmış qızıl, gümüş və bürünc medalların sayının ilbəil artması xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənablarının bədən tərbiyəsi və idmana göstərdiyi diqqət və qayğının nəticəsidir.

Ölkəmizdə idmanın inkişafı Azərbaycan xalqını daha böyük qələbələrə ruhlandırır. Azərbaycan gəncliyinə, idmançılara qayğı və diqqətin artırılması sahəsində görülən işlər dövlət səviyyəsində davam etdirilir.

Azərbaycanın müstəqillik dövründən başlayaraq idman sahələrində qazandığı nailiyyətlər xalqımızın əsirlər boyu azadlıq və müstəqillik uğrunda apardığı mübarizənin nəticələridir. Azərbaycanda bir çox idman növləri üzrə beynəlxalq turnirlər, Avropa, Dünya və Olimpiya çempionatları keçirilmiş və idmançılarımız yüksək inkişafa nail olmuşdur. Bu gün Azərbaycan İdmanındakı vəziyyət onu göstərir ki, doğurdan da ölkəmizdə güclü idman potensialı var. Hal hazırda Azərbaycan Respublikasının əsas hissəsini gənclər təşkil edən bir ölkədə idman kütləvi hadisə olaraq gələcəyimizin sağlamlığına təminat verir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin qeyd etdiyi kimi, bu gün Azərbaycan idmanının uğurları ilə fəxr etməyə dəyər. Respublikamızda idmanın müxtəlif növləri üzrə qazanılmış medalların əsas səbəbi, İdman Sağlamlıq Komplekslərinin tikilib istifadəyə verilməsi, maddi-texniki bazaların möhkəmləndirilməsi, kütləvi bədən tərbiyəsi və idmanın inkişaf etdirilməsi, dövlətimizin bədən tərbiyəsi və idmana göstərdiyi diqqət və qayğısı nəticəsindədir. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin bədən tərbiyəsi və

idmana qayğısı sayəsində bu gün Azərbaycan dünyanın idman mərkəzlərindən birinə çevrilib[6.səh 6-8].

Azərbaycan Respublikasının bütün sahələrində olduğu kimi, idman və Olimpiya hərəkəti sahəsində də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin iradəsi və diqqəti respublikamıza yeni nailiyyətlər, nəticələr və uğurlar gətirir.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Gənclərinin II forumu Bakı-2000 ci il
2. İbrahimov N. “Müstəqil Azərbaycan Gələcəyi Gənclərindir” «Azərbaycan» nəşriyyatı.Bakı 1996 cı il.
3. Quliyev D. «Azərbaycanda bədən tərbiyəsinin və idmanın inkişaf tarixi»
4. Rəhimov C, Fərzəliyev M, Rəhimov N, «Azərbaycan Respublikasının Milli Olimpiya Komitəsi 15 il» Bakı – 2007 ci il.
5. «Olimpiya » jurnalı 2012 ci il.
6. Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyinin jurnalı № 01. Bakı – 2009 il.